

Türkiyə cəbhəsində n geri qaydan Rusiya hərbi hissələrinin 1918-ci il yanvarın 8-10-da Şamxor (indiki Şmkir) stansiyas

I
yax
I
nl
ığı
nda türk-silah edilməsi.

Şamxor (Şmkir) şəhidlərinin dəfn mərasimi. Gəncə 1918-ci ilin yanvar ayı.

Zaqafqaziya Komissarlığının tələbi əsasında buraxılmış rus hərbi hissələri Cənubi Qafqazı tərk edərkən silahlarını təhvil verməli, həmin silahlar milli hissələrin təchiz olunmasına yönəldilməli idi. Lakin rus qoşun hissələrinin çoxu silahı təhvil vermək istəmir, təxsis olunmalarına baxmayaraq, hətta ağır silahları belə özləri ilə Rusiyaya aparmağa cəhd göstərirdilər. Gürcüstan və Azərbaycandan keçib, Şimala gedən hərbi eşelonların bir qismi bolşeviklərin, digər qismi isə rus qoşunlarında olan çoxsaylı erməni hərbcilərinin təhriki ilə silahlarını Bakıda S.Şaumyanın başçılıq etdiyi bolşevik-daşnak qüvvələrinə təhvil verirdilər. Daşnak millətçiləri rus hərbi eşelonlarından pul ilə də xeyli silah alırdılar. Bununla yanaşı, cəbhədən qayıdan Rusiya əsgərləri erməni zabitlərinin təhriki ilə yol boyu kəndləri talayır, əhalinin var-yoxunu silah gücünə qarət edirdilər. Buna görə də Qafqazdan keçən hərbi eşelonların silahlarını təhvil verməsindən ötrü qəti tədbirlərin həyata keçirilməsi qərara alındı.

Hərbi eşelonların Şamxor yaxınlığında tərk-silah edilməsinə razılıq vermiş Zaqafqaziya Komissarlığının qərarı Millətlərarası Şura tərəfindən də bəyənilmiş və onun həyata keçirilməsi üçün 100 nəfərlik dəstə, həmçinin zirehli qatar göndərilmişdir.

Türk-silah və silahların toplanması əməliyyatında yaxından iştirak edən Yelizavetpol (Gəncə) Müsəlman Milli Komitəsinin fəalları bu işi dinc yolla həyata keçirməyə çalışdılar. Danışqların

Şamxor (Şəmkir) döyüşü

Müəllif: Vüqar Həsənbəyli
17.02.2012 15:06

---

aparılması üçün müəyyən adamlar da seçilmişdi. Silahları könüllü təhvil verəcəkləri halda hərbiçilərin ərzaq və digər zəruri əşyalarla təmin edilib yola salınması nəzərdə tutulmuşdu. Lakin dinc danışıqlar nəticə vermədiyi üçün silahlı qarşıdurma yarandı və hər iki tərəfdən itkilər oldu.

Tədbirə Ələkbər bəy Rəfibəyli, Axund Məhəmməd Pişnamazzadə, Nağı bəy Şeyxzamanlı, Əliqara bəy Məhəmmədli, Məşədi Səməd, Məşədi Usub və başqaları, Gəncə Müsəlman Milli Komitəsi və Komitənin Gənclər Təşkilatının fəallarından əlavə, Gəncədə yerləşən Tatar süvari alayının şəxsi heyəti də cəlb olunmuşdu. Hərbi eşelonlardan alınan topların birinə Aslan bəy Səfikürdski özü Yelizavetpola (Gəncə) qədər müşayət etmişdi. Hərbi eşelonların tərk-silah olunmasında polkovnik Süleyman bəy Əfəndiyevin komandir olduğu 5-ci Yelizavetpol nişançı alayı da yaxından iştirak etmişdi. Şamxor (Şəmkir) hadisəsi zamanı hərbi eşelonlardan 20 ədəd top, 70 ədəd pulemyot və 15000 tüfəng alınmışdı.